

23.01

Naujų darbas

Temas:

Šodinių junginys

Šodinių prūšių būdai

1. Šerinius

Šodiniai derinami giniine, skaičiumi, linksmiu.

p.vz.: Pirmieji metai, nuostabioji svaja, puikios istorijos.

2. Valdynas

Šodis reikalauja tam tikro linksmio.

p.vz.: lekti pasakas, medžio lapas, mokyklos direktorių.

3. Šlejinius

Šodiniai jungiamu tik pagal prasmę.

p.vz.: puikiai dainuoti, rausvai pilkas, linksmai nusiteikusi, labai aiškių.

Norint nustatyti, kurių derinimas, o kur valdynas, reikią junginys palieksunioti. Jei liuksinojamie abu šodiniai keičia galtingą, ypač derinimas, jei vienas - valdynas.

Derinimas

siavot talpo - siavant talpu, siavę talą...

Valdynas

namo stogo - namų stogui, namų stogų...

6 pratimai

Mažas akivaus, aukštis kalnuose, šiūtas žmogių, stiliu - ne pieno, laugotonis skarolis, pašakiai motuoi, ža - luojančių uodčių, drėgiam bėrinukui, svajoti apie ateitį, repūkti laikraščių.

7 pratimai

1. Būti gerai, būti gražiai, turti būti mugaleitai, būti sen - kiai, būti visur.

2. Drėginių dirbtai, drėginių kovoti, drėginių mugaleiti.

3. Eiti dirbtai, gražiai eiti, eiti kovoti, eiti uamo, eiti mugaleiti, eiti senkiai, eiti visur.

4. Kalbėti garsiai, gerai kalbėti, gražiai kalbėti, kalbėti sunkiai, kalbėti visur.

5. Mokytis dirbtai, gerai mokytis, mokytis kovoti, mokytis mugaleiti sunkiai mokytis, mokytis visur.

6. Vesti uamo, sunkias uoštai.

7. Noras dirbtai, geras noras, gražus uores, noras kovoti, noras mugaleiti.

8. Pasiryžimas dirbtai, pasiryžimas kovoti, pasiryžimas mugaleiti.

9. Rašo gerai, rašo gražiai, rašo sunkiai.

Taisyklės:

Valdymo būdu sudarytų žodžių junginių pagrindinis žodis paprastai yra veiksmazodis ir jo formos arba būdvardis. Jei reikalauja kurio nors linksmio, todėl priklausomasis žodis būna daiktavardis arba įvardes: matav (kg?) aikštę, laukti (ko?) vecio, naudingas (kam?) kieminiu. Valdymo būdu sudaryti junginiai neretai būna ir su priekiusiais, ppr.: miejo į mokyklą, stovi prie upei.

Slėjimo būdu sudaryto žodžių junginių žodžiai būna susiję tik pagal prasmę, o jų forma dėl priklausymo junginiui neliuta. Kai žodžių junginys sudarytas slėjimo būdu, pagrindinius žodis paprastai yra veiksmazodis (kartais - daiktavardis, būdvardis arba prievilkis), o priklausomasis (slėjimas) žodis esti nekiuntamos formos (nekiuntomas žodis): prieveiknis, veiksmazodkio bendratis ppr.: dailiai audžiai, teise medytai, labai geras, labai daug.

Esama tokie žodžių junginių, kurių abu žodžiai tarsi lygiaverčiai: jei abu vienodai priklauso vienas iš kito. Toks sintaksinis žodžių tipas vadintinas sgsaja. Sgsajos tipui paprastai jungiamos arnešojamiosios veiksmazodkio for-

mos ir linksmuo/jamojo žodkio vardininkas (veiksmeis ar taureps) ppr.: Vytaas (jis) galėjosi, seyai (jie) galėjosi, mes galėjomei.

Klasės darbas

2010.03.01

9 pratimai

1. Yr būtukė savo namelius gina. 2. Reikaito nebraukės, gero nepadarysi. 3. Pirstu skyles nepagresi. 4. Klasė verda rojį, o kas perstus laiko? 5. Klasė turėjų negiria savo jaucio? 6. Kas save girią, tą perkūnas spivia. 7. Tyli kiaule gilią iškui kniaža. 8. Yr aktas kelią kauno senamie. 9. Genas atmatė žuvatas pėčių užaušo.

10 pratimai

1. Ištibkti konkurso reikalavimus.
2. Teiso turnyre atstovanti mokyklai.
3. Vlan patvarkė vadovauti bendrovi.
4. Ytis prievalotz noriuinkanti susireinkimui.
5. Nesijaudik, juk te visada gali lempitis į uokystojį.
6. Ilėčiaunės priklaūjantiesiems apie tečias nukog.
7. Gegutėi nepratinka rūpiutis vaikais.
8. Sis priekis ūmoges turėty tiksianti suauglyneis.
9. Norėčiau paimenantį direktoriūs.
10. Visada gali skoliniis iš derėgy.

12 pratimai

Užtiko reikalavimus, atstovavo klasei, pardavė prekes, pakėlė kainas, giedojo himus, pageidėdėti, prisiriinti atsakomybę, noršiūrėti dokumentus.

03.04

Mosės doebas

Tema:

Šodžių junginys ir sakinių sakinių rūšys pagal salyno tikslą.

Išvainiausia saknio ypatybė - baigtinė nūntis. Todėl sakinių paprastai sudaro sugajo sujungti šodžių junginiai, pvz.: senuo skaito, tėtė dirba, jis nuolosi. Sakinyje vienais iš už ūdžių yra veiknys, o kitas - tarinys.

Šodžių junginys - tai šodžiai tveintys pramone.
Saknio nėra, jei nėra jo gramatiklo centro!

Sakinių rūšys

Kalbame paprastai norédami perteikti savo nūntis, pasakoti savo išgyvenimus, jaunimus, pabendradant su kitais žmonėmis. Kai norime, kad mūsų metys būty perteiktos tiksliai, aiskiai ir išlaudžiai, kalbame išplėstais sakinius.

Kalbedami (ir naudojama) sakinius vartojaime įvairiais

tikslais. Dažniausiai jais perteikiame kokią nors informaciją. Tokius sakinius vadinaime tiesioginiais, pvz.: Visais avusiai buvo sekamos sakmes apie žodžio robumą ir galig. Tereikia ji ištverti - beregint atkreipdant ant stalo plikiuių geriumų ir valgių, jei ištarti - ir laukime kultūnečelių arba iš abiuolių pabyra priegliai.

Kai norime gauti informacijos iš kity, kad nors svarbu, nešiuodamai atsakyti, vartojaime klaušiamuosis sakinius, pvz.: iš kiek saknėse ir pasakoje žodis tokis galimas? Jei jis tėra tokis mūsy vaizduotėje?

Kai norime paveikti pašnekovą, skatiname, kad jis ką nors darytų (arba nedarytų), vartojame skatinamulios sakinius, pvz.: Uteik! Nekalbék, buki rūstus, - aš džiaugsiuos tavei iš tokiu. Tu xiedelio nerumauk, nenukipk hau! Ygū laukus, dar palauk, grįžtū, iš tėry.

Visi sakiniai, tačiau palečiu balu, šaukiama į intencija, tampa šoukiamaisiais sakiniais, jų pabaigoje dedomas šauktukas (arba klausytulas iš šauktukas), pvz.: O Viespatė, kaip buvi senku! Mokes te uelleriuk! Je liūnies čia triukinėgas?!